

ALKESTIS

naar het toneelstuk van Euripides

geschreven door

Kees Verhage

van

klas 7 of 8

**ALKESTIS - naar het toneelstuk van Euripides, geschreven door
Kees Verhage**

personen

Admer prins, zoon van koning Pheres
Defilio knecht van Admer
Pheres koning van het land Pherië
Medes koningin van Pherië
Querinius raadsheer des konings
Ambrosius raadsheer des konings

Alkestis Bruid van Admer

Chlotis godin: spinster van de levensdraad
Latchesa godin: behoedster van de levensdraad
Atropa godin die de levensdraad doorsnijdt
Thamastos godendienaar

koopman
boer
boerin
dienaren
dienaressen
een godenstem

en....de blauwe fles

Eerste bedrijf - eerste tafreel.

In de werkplaats der schikgodinnen staan de spinsters aan hun weefgetouw.
(mogelijk: opmaat met eurythmie - de schikgodinnen beelden hun taak uit)

Chlotis:

Er is een kind geboren!

Latchesa:

van koninklijken bloed....

Atropa:

maar vast staat reeds te voren,
dat het spoedig sterven moet!

Chlotis:

Zo juist spon ik de levensdraad
op ons godd'lijk weefgetouw;
ge wilt dat ik het spinnen laat,
opdat hij breken zou?

Atropa:

Ja zo zal't geschieden
naar 't goddelijk besluit,
al zullen velen treuren,
de levensvlam dooft uit!

Latchesa:

Nu, zenden wij een bode,
naar koning Pheres rijk!
Daar is het kind geboren,
in 't koninklijk paleis.

Atropa:

Thamastos trouwe dienaar!
daal naar de aarde neer.
om daar een ziel te halen
die keert in 't geestrijk weer.

Thamastos:

(komt op en buigt)
Zeg me, wiens lange leven
nu afgesneden is,
'k zal me erheen begeven
nu de tijd gekomen is.

Chlotis:

Geen grijsaard moet ge halen,
maar een pasgeboren kind.
In koning Pheres zalen
is waar je 't wichtje vindt.

Thamastos:

Ik groet u wijze Moirae
Ik zal op aard volvoeren

die kent de wil van God.
het onafwendbaar lot.

Thamastos gaat af. De schikgodinnen spreken: (eventueel eurythmie)

De schikgodinnen:

Wij spinnen elke levensdraad
van wie op aarde leeft,
toddát zijn tijd ten einde gaat
het godd'lijk spinsel breekt.

Chlotis:

Ik spin de sterke levensband,
van allen die er leven:
het levenslot uit Godes hand
wordt zo door ons verweven.

Latchesa:

Ik hoed de lange levenslijn,
dat die niet eer zal breken,
voordat het Godes wil zal zijn,
de tijd zal zijn verstreken.

Atropa:

Ik ken het godd'lijk raadsbesluit
en door mijn scherpe mes,
voer ik de wil der goden uit,
aan 't eind der levensweg.

[Thamastos komt weer op, blijft terzijde aarzelen.]

Chlotis:

Thamastos nu wat sta je daar,
wat blijf je hier nog dralen?
Je opdracht is volvoerd, is klaar,
nu je de ziel ging halen!

Atropa:

Voltooid, gedaan!?! Op 't weefgetouw
valt geen gebroken draad,
zoals er toch gebeuren zou,
als de ziele huiswaarts gaat!

Latchesa: (schreeuwt)

Alles, alles raakt in de war!
'k Zie geen begin of eind.
Wat is dat voor een kluwen daar,
waarin de draad verdwijnt?

Atropa:

Thamastos spreek, wat deed je daar,
toen je de ziel ging halen?

Chlotis:

Wat gebeurde daar op aard.
Schiet op sta niet te dralen!

Thamastos:

Het kleine kind....ik heb...ik wil...
en toch...ik nam het leven,
het werd ze bleek en ach zo stil,
toen heb ik teruggegeven...

Atropa:

Je hebt je opdracht niet volvoerd
die ziel niet meegenomen?

Thamastos:

Zo was het niet bedoeld,
ik ben teruggekomen....

Latchesa:

En nu zit alles in de knoop,
niets is meer terug te vinden!
Wie weet er nog hoe alles loopt,
wat zal ik nu beginnen?

Chlotis:

Hoe kon je ongehoorzaam zijn
't godd'lijk el vergeten?

Thamastos:

Maar 't kindje was nog maar zo klein,
en hoe kon ik weten...

Atropa:

Dan snel terug en haal het kind
't kan niet op aarde blijven!

Latchesa:

Weet wat je nu begint.
ik durf niet meer in te grijpen.
levensdraad is zo verward,
wie weet waarheen hij gaat?
Ik laat liever voor mijn part,
ik vrees: het is te laat!

[plots verschijnt een licht en er klinkt een stem]

godenstem:

Thamastos trouweloze geest,
nu zul je moeten boeten!
en daar je ongehoorzaam bent geweest
zul je nu dienen moeten!
Dit zij nu je gerechte straf.
Nu wordt je licht verduisterd,
gebonden in gevangenschap
in deze fles gekluisterd!

[Alles wordt donker, Thamastos is plotseling verdwenen en waar hij stond zweeft nu een blauwe fles.]

godenstem:

Zo zul je dertig jaren lang
dienstbaar zijn aan mensen.
Geef elk wat hij verlangt,
vervul hun aardse wensen.
Slechts waar even zij of dood
is je geen macht gegeven:
het ligt slechts in der goden schoot
te beschikken over 't leven.
En waar je ook bent terecht gekomen,
daar dien je slechts een jaar,
dan wordt de fles weer weggenomen,
is daar je arbeid klaar.
En die je 't laatste dienen zult,
't laatst van dertig jaren -
opdat je opdracht wordt vervuld -
die zult ge sterven laten!

[De fles zweeft langzaam naar boven. Donker.]

Eerste bedrijf - tweede toneel

[In het paleis van koning Pheres. Het is ochtend, de koning zit peinzend op zijn troon. Terzijde komen Querinius en Ambrosius op.]

Ambrosius:

Kunnen we koning nu reeds storen?

Querinius:

Nee wacht, hij is nog in gepeins verzonken.

Ambrosius:

Gepeins, gepeins, daarvan is toch niets goeds te wachten!

Querinius:

Denk niet direkt het ergste, Ik weet hij is een bitter man en onberekenbaar in zijn daden, maar wie weet, heeft hij alleen een slechte nacht gehad.

Ambrosius:

Wat de hemel verhoede! Heeft hij een slechte nacht gehad, dan wacht ons een slechte dag!

Querinius:

Waarom zo heftig toch Ambrosius. Heb eerder medelijden met onze koning. Hij is oud en wordt door jicht geplaagd, die hem de nachtrust rooft. Regeren is een zware taak...

Ambrosius:

Querinius, niemand vraagt hem toch. Zo lang die last te dragen. Hij heeft een zoon en.....daarom staan we hier toch ook.

Querinius:

Je weet hoe slecht die twee elkaar verdragen. Nu, laat ons doen waartoe we hier gekomen zijn: hem voorbereiden op deze dag waarop we de verjaardag van zijn zoon zullen gedenken.

Ambrosius:

Waarop zo licht een schaduw valt als onze Heer, gestoord wordt door onverwacht gedruis!

Querinius:

Dan vlug naar koning Pheres toe, opdat hij weet...

[Prins Admer komt binnen.]

Ambrosius:

Te laat. Daar is hij al!

Querinius:

Wees stil.

Admer: (luid)

Een goede morgen vader!

Pheres:

.....

Admer:

Ik zei: Een goede morgen vader!

Pheres:

.....

Admer:

Nou ja, misschien brengt u de morgen weinig goeds, en wat de morgenstond ook biedt u zou het toch niet merken, zo zijt ge in uzelf verzonken.

Pheres:

Al wat de morgen brengt is dwaas gekwaak: een kikker in de plas bezingt het rode riet dat in de nacht is opgeschoten, totdat hij merkt dat het de poten zijn van de ooievaar, die hem verslindt!

Ambrosius: (zacht)

De eerste woorden die hij spreekt en raak!

Querinius:

Ssstt.

Admer:

De kikker sterft niet graag, maar hij gaat onverwacht de lach nog op de kaken. Terwijl de ooievaar wel jicht moet krijgen, van het lange wachten aan de plas.

Ambrosius:

Da's wat je noemt tegen het zere been.

Pheres:

Zwijg! Onbeschaamde vlegel. Als iemand moe is van het wachten, dan is het wel mijn zoon, die schaamteloos de tijd afwacht, dat mij de scepter uit de handen valt.

Admer:

Ach vader, laat ons daarover niet beginnen. Ik meende heus niet anders dan u welgemeend een goede dag te wensen. De zon stijgt vrolijk aan een blauwe hemel en alles staat in bloei, of alles reeds versierd was om mijn verjaardag te gaan vieren.

Pheres:

Verjaardag....?

Medcs: (komt op en loopt op Admer toe)

Geluk gewent mijn jongen. Negenentwintig jaar werd je geboren. Wie had toen kunnen denken, dat je zo groot en sterk zou worden. We vreesden allen op die dag dat je ons weer ontvallen zou.

Admer:

Kom, zwijg daarover moeder, dat verhaal is al zo vaak verteld. Ik stierf toch niet, ik leef! En ik wens dat u beiden in gezondheid nog vele jaren leven moogt; want het allerbeste...

Pheres:

Zwijg over best en beter: wat goed is voor de een, is voor de ander slecht!

Medcs:

Ach Pheres, je hebt weer niet geslapen, de jicht heeft je geplaagd.

Pheres:

Houd toch je mond. Al dat gepraat helpt net zo min als alle medicijnen van de dokters.

Admer:

Het enig medicijn dat u kan helpen vader is dat ge rust neemt. Ga eens op reis. Ambrosius en Querinius zullen mij bijstaan, als ik het rijk voor u regeer.

[De raadsheren treden naderbij.]

Ambrosius:

Dat is een goede raad Majesteit. De artsen zeiden gister nog dat een verblijf aan zee misschien...

Querinius:

de pijn wat zou verlichten.

Pheres:

Zwijg! Een vorst gaat nimmer van zijn troon; vooral niet als hij weet dat zulk een nietsnut als zijn zoon, met z'n gekwaak het rijk zal gaan regeren.

Admer:

Ik ben geen nietsnut vader. Misschien heb ik niet veel gedaan, maar nooit gaf u mij een taak hoe klein dan ook. Toe, laat me toch bewijzen wat ik kan.

Pheres:

Wie moet er wat bewijzen? Wie wat bewijzen wil, moet doen, niet smeken!

Admer:

Smeken, vragen, wachten, doen! Hoe lang nog? Tot aan de tijd dat ik net als mijn vader oud ben geworden en bitter van het wachten. Wanneer gij komt te sterven vader - wat God verhoede - dan ben ik als de haver op het veld, gerijpt door 't lange staan dat plots door onweer overvallen wordt en breekt. Maar... maar ik schiet hier geen wortel, als ik bewijzen moet dat ik... dan ga ik liever weg!

Pheres:

En springt van zijn plumpeblad! Als hij zijn zin niet krijgt...

Admer:

Dan neemt hij wat hem toekomt! En wat ik hier niet krijg, dat haal ik ergens anders. Ik ga! Defilio! Defilio!

[Defilio komt haastig op.]

Defilio:

Hier ben ik honellijke heer...eh... koninklijke heer.

Admer:

Ik ga op reis. Maak alles klaar. Vandaag vertrek ik nog.

Defilio:

Ja Heer, zoals u wenst. Moet ik uw poffers ka...koffers pakken? Wordt het een zeis naar ree..., een reis naar zee, of gaan we naar de linnen banden..., de binnenlanden?

Admer:

We gaan naar het buitenland.

Defilio:

Uit de band...buitenland?

[Ieder loopt op Admer toe om hem tegen te houden en roept door elkaar]

Admer, wees niet onverstandig! Luister!

Admer:

Nee, ik zal naar niets en niemand luisteren dan naar de stem die mij in 't harte klinkt. Ik kies nu zelf 't geschenk voor mijn verjaardag en dus kies ik de vrijheid!

[Admer loopt weg, gevolgd door Defilio.]

Tweede bedrijf - eerste tafreel

[Defilio komt zuchtend op]

Defilio:

Mijn vader zei: Juister longen.... luister jongen, neem dienst aan het kof van de honing..... het hof van de koning: Goed te eten en een leste beven... een best leven. En waar is het leste beven..... waar is het beste leven. Al dagen onderweg, geen zuid op dak.... geen duit op zak. Vannacht heb ik in 't hooi geslapen; de rouwe killingen.... kouwe rillingen lopen nog over mijn rug. [kijkt om zich heen]

O ja, ik zocht een plek waar we rusten konden - waarom niet hier? Ik maal mijn heester.....ik haal mijn meester.

Admer: [van achter het toneel]

Defilio!! Defilio!!

Defilio: [proberend]

Bier hen ik.... haar nier.... keze dant..... [opgelucht en luid] Hier heen heer! Hier heen heer!

Admer:

Wat stond je daar te mompelen?

Defilio:

Hompel ik meer.....mompel ik heer?

Admer:

Ach , bij jou staat de wereld nu eenmaal altijd op zijn kop.

Defilio:

Weg dat zel....zeg dat wel: Mijn zweer een herver....bagevond!

Admer:

Bagevond? Vagebond!

Defilio:

Zwerver.

Admer:

Kom Defilio, zo erg is dat niet. Kijk hier eens om je heen: die eeuwen oude bomen,, de rust en hoe het geurt naar vrijheid!

Defilio:

Ik revepeer....prefereer de geur van versgebakken vlees of pusthor...hutspot, als 't moet....

Admer:

Vooruit ga zitten en denk aan mooier dingen dan aan moeder pappot in Phe-rië.

[Ze gaan zitten, daarbij stoot Admer tegen een blauwe fles.]

Kijk nu eens Defilio! Hoe komt zo'n fles hier midden in het bos?

Defilio:

Een flauwe bes.....een blauwe fles. Ach laat toch liggen heer, daarmee kunnen we de lorst niet daven....de dorst niet laven.

[Admer legt de fles neer en loopt naar de andere kant van het toneel. De fles huppelt achter hem aan. Opnieuw stoot hij tegen de fles.]

Admer:

Geen grapjes Defilio, daarvoor is het nog veel te vroeg. Blijf jij nu ook maar van die fles af.

Defilio:

Wat krijgen we kru.....krijgen we nu?

Admer:

Houd je maar niet van de domme, jij rolde die fles naar me toe!

Defilio:

Hoe bomt u de kei....komt u d'r bij? Ik heb die flauwe bes niet aangeraakt!

Admer:

En wat heb ik hier dan in mijn hand?

Defilio:

De flauwe bes!!

[Admer zet de fles op een boomstammetje, er flakkert een licht binnenin.]

Admer:

Toch een mooie fles, kijk eens hoe mooi hij schittert als de zon er op schijnt.

Defilio:

Ik zie geen zon....

Admer:

Natuurlijk wel, de zon moet schijnen.

[Gerommel, plotseling schijnt de zon]

Defilio:

Nou wijnt 'ie schel....schijnt 'ie wel!

Admer:

En ik hoor donderslagen.

Defilio:

Bij heldere hemel...

Admer:

We zijn te moe Defilio, we horen en zien dingen die er niet zijn. We hebben slecht geslapen.

Defilio:

Een waar woord. Een prins boort in hed... hoort in bed. Zijn dienaar trouwens ook.

Admer:

Je kunt niet alles hebben wat je wenst Defilio. Vooruit laten we verder gaan.

[de fles huppelt achter ze aan]

Defilio:

Heer!! Die flauwe bes....blauwe fles....

Admer:

Ik geloof dat jij me flest. Laat die fles nu maar liggen.

Defilio:

Het hoekt hier speer...het spookt hier heer. Ik wil haar nuis...naar huis!!

[rent weg]

Admer:

Ik wil dat je gaat zitten.

[een donderslag, Defilio valt op zijn achterwerk]

Defilio:

Nop me schiet! Nop me schiet! [huilend] Schop me niet....

Admer:

Wat doe je nou? Daar schiet ik niks mee op. Ik wil.... [zacht gerommel]

Defilio:

Maar schiet meer noppen...niet scheer moppen... niet meer schoppen. [Defilio staat voorzichtig op]

Admer:

Ik schop je immers nooit. Wat is dat voor een mop? Scheer je weg.

[Gerommel; Defilio struikelt achterwaarts alsof hij weggeduwd wordt]

Admer:

Waar ga je heen? Kom hier! [Defilio wordt de andere kant uit geduwd] Laten we opschieten, ik geloof dat er toch onweer komt. Ik hoor het steeds donderen. We moesten maar zien in een dorp te komen, onderdak zoeken en eten, als het kan.

Defilio:

Ik heb geen honger heer.

Admer:

Geen honger meer? Wie had het net nog over versgebakken vlees en huts-pot? Jij rammelt net zo goed als ik. In dagen hebben we geen fatsoenlijk maal gehad. Weet je, wat ik zou wensen? Een heerlijk maal met.....

[Donderslagen. Er staat een tafel met heerlijke spijzen]

Admer:

Je hebt gelijk Defilio, er gebeuren hier vreemde dingen.

Defilio:

En heer.....de flauwe bes....

[De fles beweegt zich naar de tafel toe]

Admer:

Een sprookje is het, zou ik menen. Ik spreek een wens en plots, als in een flits wordt hij vervuld. En kijk Defilio, wat een verrukkelijk eten; een maaltijd als op een feestdag in mijn vaders huis. Kom we gaan zitten; wat het ook is, hoe het ook komt: het zal ons zeker smaken.

Defilio:

Ik heb geen trek in zulke zaken.

Admer:

Ach kom, ik zie hier kaviaar en ook pasteien. Het water loopt me in de mond.

Defilio:

Ik hoef geen baviaar en geen kasteien.

Admer:

Je moet wat eten. Kom aan tafel. Ik wil het.

[Defilio wordt door een onzichtbare hand naar de tafel gedrukt]

Defilio:

Zou ik het waar magen....maar wagen?

[Ze eten. Na enige tijd komt er een koopman op]

Koopman:

Mijn fles! Mijn fles! Jullie hebben hem gestolen.

Admer:

Wij stelen niet, mijn goede man, of het moest dit eten zijn, dat plotseling voor ons stond en naar we dachten aan niemand toebehoorde.

Koopman:

De fles! De fles! Daar gaat het om. Die is van mij. Ik vond hem, nu een jaar geleden, vlak bij mijn huis.

Admer:

Maar deze lag in 't bos. U lijkt me toch wat slordig toe, als u niet eens meer weet waar u uw eigendommen laat.

Koopman:

Ik ben een koopman en op mijn zaken heel precies. Die fles stond al die tijd gewoon in mijn huis. Misschien is het maar een goedkoop geval, maar sinds hij daar stond, is alles me steeds gelukt, wat ik ook ondernam. Ik ben daarom ook zeer gehecht aan deze fles.

Admer:

En die lag hier in het bos waar wij hem vonden.

Koopman:

Wat jullie vinden noemen, noem ik stelen!

Defilio: [staat op]

Wat mept u tegen mijn heester?... hebt u tegen mijn meester?

Koopman:

Ik zal jou eens meppen.

Admer:

Ik zou wel willen, dat u wat achteruit ging en daar bleef staan. [gerommel; de koopman struikelt achteruit]

Koopman:

Wil je vechten mannetje? Kom maar op! [slaat wild om zich heen, maar kan niet van zijn plaats]

Admer:

Ik zou maar maken dat ik thuis kwam, er zit nog steeds onweer in de lucht.

Koopman:

Ik kan niet weg en ik wil eerst mijn fles!

Defilio:

Ach heer, flaat hij die les meenemen.... fles meenemen. Dat ding vertrouwt ik toch niks.

Admer:

Je hebt ook gelijk. Als u dan wilt, kom dan de fles maar halen..... Nou, pak 'm maar.

[De man wil de fles pakken, maar hij springt steeds voor zijn handen weg]

Admer:

Ik wou dat u die fles eens pakte.

[Geroffel; de koopman pakt de fles en verdwijnt. Admer en Defilio gaat weer zitten en eten. Na een tijdje komen er een boer en een boerin op. De boerin heeft de fles in haar hand]

Boer:

Da's al te met een donders mooie fles Janna!

Boerin:

Joa Evert, die zetten we op de kast. We mosten nog 's zien of we de kurk konden kwiet word'n, dan kunn'n we d'r ook nog 's blommen in zett'n.

Boer:

Geef dat ding is hier, dan haal ik oc de stop er uut. Wacht, eerst m'n mes.

Boerin:

Dienk om oc vingers Evert, met dat scherpe mes.

Boer:

Oh, die kurk is donders hard. Dat gaat nog niet van eigens. Wacht, ik sla 't mes d'r dwars deur hinne. Hold 's vaste....

[De boer slaat op zijn mes, maar krijgt het niet in de kurk]

Boer:

Ooh! Ik sniej Mien gelcuv' ik in de hand!

Boerin:

Laat me 's kieken. Oh, dat valt nog wel met. 't Kon erger wezen. Maar gooi die fles maar weg, veur d'r echt een ongeluk gebeurt.

Boer:

Oh nee! Noe bin 'k pas echt goed kwoad! As ik die fles hier achter loat, dan is 't toch aan scherven! Hier is een flinke tak. Op zieë!

[De boer slaat links en rechts, maar kan de fles niet raken.]

Boerin:

Oh, Evert, ie sloat er alsmoar noast. Kan ie niet roak slaan?

Boer:

Ie rolt Mien telkens weg!

Boerin:

Geef die tak 's hier.

Boerin:

Moet ie 't weer beter kunn'n. Nou vort dan, houw d'r op los!

[Slaan, roepen, springen. Admer en Defilio worden het lawaai gewaar]

Admer:

Wat is dat voor een vreselijk lawaai terwijl ik zit te eten. Vooruit Defilio, ga eens zien wat daar ginds gebeurt.

[Defilio gaat kijken, ziet de fles en rent geschrokken terug]

Defilio:

De tres is flug.....defles is terug. Een boer en een boerin, ze flansen om de des....dansen om de fles.

Admer:

Wat bazel je nu weer? Ik zal zelf eens zien wat daar gebeurt. [Gaat naar de boer en de boerin]

Wat is dat hier.....wat doet u met die fles?

Boerin:

Wat doet die fles met ons?

Defilio:

[angstig] Da's onze fles.

Boer:

Nou, je mag 'm houwen.

Defilio:

Nee! Nee! Het is een beflekte hes.....een behekste fles!

Boer:

't Is hier niet pluis....

Boerin:

Spook'n! Spook'n. Kom Evert, met naar huus, hier deugt het niet.

[Ze rennen schreeuwend weg]

Admer:

Opnieuw die fles. Ik wil hem toch eens goed bekijken. [De fles springt in zijn handen] Je zou haast zeggen dat 'ie blij is terug te zijn.

Defilio:

Ik was blij dat 'ie weg was.

[Admer zet de fles weer op de boomstam, er licht weer een schijnsel op in de fles.]

Admer:

Je zou toch zeggen dat er daar binnen iets beweegt, alsof het leeft.

Defilio:

Niet geel voets....veel goeds. Gaten we laan..... laten we gaan. Mom kel snee....snom mel kee... kom snel mee!

Admer: [zacht voor zich uit]

Ik zou wel eens willen zien wat er in die fles zit.

[Donderslagen. Plotseling staat Thamastos voor hen. Defilio vlucht weg.]

Thamastos: [met toonloze stem]

Gij riep mij heer?

Admer:

Wie ben je en hoe kom je hier?

Thamastos:

Ik ben uw dienaar heer, u riep me uit de fles.

Admer:

Uit de fles? Ge komt uit.....

Thamastos:

Uit de fles. Haast dertig jaar was ik daarin gevangen omdat de goden me straffen voor mijn ongehoorzaamheid.

Admer:

Dertig jaar en nooit?

Thamastos:

Nooit heb ik me aan een mens getoond. Nog nimmer werd het mij gevraagd. Maar daar ik iedere wens van u vervullen moet...

Admer:

Mijn wens vervullen...?

Thamastos:

Al wat ge vraagt. Ik deed het reeds.

Admer:

Dan gaf u ons die onverwachte maaltijd...

Thamastos:

Ja heer, al wat u vraagt.

Admer:

Ik wil, ik wens.....wat een geluk!!

Thamastos:

Zo is het. Al wat u vraagt wordt u geschonken, of het nu zegen brengt of smart.

Admer:

Het is een schikking van het lot, dat ik mijn vaders huis verliet om in dit land een wonderfles te vinden. Ik ben een prins.... uit Pherië moet ge weten....maar ach wat zeg ik u.... iemand als u zal dat zeker weten.

Thamastos:

Ik weet het niet. Al waar ge over spreekt is aardse schijn. Ik ken slechts wat er blijft als alle aardse schijn is afgevallen. Slechts eenmaal zag ik om en werd bevangen door uw werkelijkheid, waarvoor ik werd gestraft.

Admer:

Gij noemt het schijn? Ik noem het leven! En omdat ik dit leven zocht, heb ik mijn vaders huis verlaten. Ik ben gegaan omdat mijn vader mij niets toe wil staan en ook omdat mijn moeder steeds maar spreekt over wat gebeurde bij mijn geboorte toen ik haast gestorven was, zegt ze..... Maar ach, dat is nu negenentwintig jaar geleden....

[Thamastos weet plots wie Admer is en schrikt]

Maar nu ik deze fles gevonden heb, ligt heel de wereld voor me open!

Thamastos:

Meester! Sla acht op mijn woorden. Geluk is slechts een tijdelijk iets en tijd is slechts een gift. Geluk en tijd kan men niet eisen. Aanvaarden kan men slechts hetgeen men krijgt. Ja ook mijn diensten zijn aan tijd gebonden, zodat het geluk niet verder reikt dan waar in 't levenslot de ruimte en de tijd als aan de horizon elkander vinden.

Admer:

Wat ge daar spreekt begrijp ik niet. Maar ik zal voorzichtig zijn met al mijn wensen, als ge dat bedoelt. Wat zou ik u ook vragen? Geen uur geleden was ik nog gelukkig met alleen een lege maag en een overvloed aan vrijheid. Nee ik zal geen gouden bergen wensen of toverkunst...[denkt na] Ja, nu weet ik wat ik wens en wat ik met mijn hele hart verlang; en dat is niets anders dan ik verlangde toen ik mijn vaders huis verliet. Ja ik wil, dat alles waarop ik hoopte, toen ik dit avontuur begon, ook waarheid wordt - niet eens het koningschap, of waarom wij die ochtend ruzie maakten - ik vraag slechts - of schoon ik het nog niet begrijp - om al wat in mijn hart als wens besloten ligt.

Gij goede geest, ik wens niet langer uw nabijheid. Ik heb uw wonderen niet van node en mijn knecht ook niet zou ik denken. Ik schenk u nu de vrijheid en ik verlos u van de aardse schijn. Misschien dat ge me uit uw rijk uw zegen nog kan schenken.

Thamastos:

Zo zal geschieden heer!

[Thamastos is plotseling verdwenen in een black out. Een donderslag, de fles gaat langzaam omhoog.]

Tweede bedrijf - tweede tafreel

Thamastos komt terug in de geestenwereld. Loopt denkend rond, alvorens hij naar de schikgodinnen gaat.

Thamastos: (in zichzelf)

Admer die mijn meester is,
schonk mij de vrijheid weer,
maar 't knelt als een gevangenis
nu ik tot hier weder keer.
Eens moest ik zijn leven nemen,
en wilde het niet doen,
nu moet ik het hem geven
en kàn ik dat niet doen.
Maar er is in Admers hart,
zo een zuivere wens geboren,
dat ik de wil der goden tart,
om zijn verlangen te volvoeren.
O aardse meester als ge wist,
wat ik voor u ga wagen,
met sluwheid en met slinkse list
ge vreesde al uw dagen.
Nu neem ik aardse schijn
om mijn wezen te verhullen.

[Thamastos bedekt zijn witte gewaad met een ruw kleed, de kap over het hoofd.]

en zal hier onherkenbaar zijn
om uw wens te vervullen.

[Achter op het toneel worden de schikgodinnen zichtbaar.]

Atropa:

Het spinnen van het levenslot
is een langdradig werk.

Latchesa:

Jij maakt de draad alleen kapot,
als je het sterven merkt.

Atropa:

Maar voor er iemand sterven gaat,
komt aan des hemels poort...

Chlotis:

Kijk hier begint een nieuwe draad,
Latchesa spin hem voort!

Latchesa: (verveeld)

Maar laat ons nog eens raden,
dan gaat de tijd weer snel,
al moet ik wel verraden,
het antwoord ken ik wel.

Chlotis:

Nu zeg: wie gaat er in de morgenstond
eerst nog op vier benen
en als de middag komt,
loopt hij er op twee henen.
En is tot slot de avond daar,
dan moet hij op drie steunen;
vooruit heb je je antwoord klaar,
wie moet wel zo zwaar leunen?

[Thamastos is naderbij gekomen en luistert mee.]

Nu zeg je dat oude raadsel weer.
Ik zou eens wat anders wensen,
maar ons is niets verborgen meer,
het antwoord is...

Thamastos:

de mensen!

Latchesa:

Nee maar, daar komt een mensenkind,
nog voor hij 't leven liet,
dat hier een sterv'ling toegang vindt
is nimmer nog geschied.

Chlotis:

Wat zoekt ge hier,
wie ben je wel,
dat je ons komt bezoeken,
kom aan, jij mensenkind vertel,
wat heb je hier te zoeken?

Thamastos:

Mijn meester zond me naar dit land,
uw weefwerk bevalt hem zeer.
Ge weeft zo snel, met rappe hand,
verkoop wat aan mijn heer.

Chlotis: (de godinnen worden lacherig)

Ons hemels werk kan niemand kopen,
hoeveel hij ons ook biedt.
Zie je die draden lopen?
(tot de anderen)
Hij begrijpt het niet.

Thamastos:

Wat ik begrijp en wat ik hoor:
ge legt hier aan elkaar
oudbakken raadsels voor,
weet ge er echt geen ander?

Atropa:

De tijd is hier oneindigheid
waarin wij draden weven,
dus zoeken we vergetelheid
door raadsels op te geven.

Thamastos:

Gebeurt hier nimmer wat?

Latchesa:

Ja, (tot de anderen) weet ge nog die keer,
raakte ons weefwerk in de war,
maar dat gebeurt niet weer!

Thamastos:

Zijt ge daar zeker van,
kunt ge dat zo maar zeggen?

Chlotis:

Wij weten alles jongeman,
wat ge ons ook voor zou leggen.
Of 't heden, verleden, toekomst zij,
het is aan ons bekend.
Vraag wat, kom vraag maar vrij,
als je zo schrander bent.

Thamastos:

Een raadsel ken ik wel...

De spinsters roepen door elkaar:

Hij kent een raadsel.... zeg het man...! Nu vlug vertel!

Thamastos:

En als ge het antwoord dan niet weet.

Atropa:

Wij weten ieder ding.

Thamastos:

Ach als ik u verveel,
't was beter dat ik ging.

Latchesa:

Nee stel je vraag, dat geeft toch niet
wij horen graag uit aardse landen;
en wisten we het antwoord niet,
de wereld zou veranderen!

Thamastos:

Als mijn gevraag u ongeluk brengt,
dan wil ik liever zwijgen.

Chlotis:

Nee vraag. Nu je toch hier bent.
Alles kunt je krijgen,
wat je ook te wensen weet,
als we het antwoord schuldig bleven.
We zweren je een dure eed,
dat we je alles geven.

Thamastos:

Alles, alles wat ik verlang?

Spinsters samen:

Alles, we zweren en beloven.
Toe vraag dan, wacht niet te lang,
waar gaat je raadsel over?

Thamastos:

Een fles, niets meer...

Spinsters samen:

komt het nog een keer?

Thamastos:

Dan zeg: Wie schonk er uit en fles,
die toch gesloten was?
Wie leerde er een bittere les,
daar in het koele glas?

Spinsters samen: (door elkaar)

We weten het niet...dat is nog niet bekend...Wat is dat dan
voor iets. 'k Zie geen begin of end. Wij weten 't antwoord niet!

Thamastos:

Als ge het antwoord dan niet zegt,
hoor het dan uit mijn mond.

Atropa:

Ja spreek op, het is terecht,
omdat geen van ons het vond.

Terwijl Thamastos zijn vermomming afwerpt:

Thamastos:

Ik ben het zelf zoals ge ziet,
Thamastos is mijn naam.
Kent gij spinsters hem dan niet
die in de fles moest gaan?

Latchesa:

Ja, ja...afgelopen is het spel,
het gaf ons veel plezier,
maar een bedrieger ben je wel,
zeg op wat bracht je hier?

Thamastos:

Heb ik nog niet gezegd,
wat ik van u verlang?
Luistert ge spinsters dan zo slecht,
of wordt ge nu al bang?
Ge zwoer me toch een dure eed:
ge zou me alles schenken?

Atropa:

Vraag dan, wat je te vragen hebt,
of moet je 't nog bedenken?

Thamastos: (luid)

Neen! Ik vraag u om de levensdraad,
van Admer, Pheres' zoon!

Chlotis: (verveeld)

Je weet dat dat niet gaat:
onmogelijk gewoon.

Latchesa:

Dan raakt weer alles door elkaar,
eenmaal is wel genoeg.

Atropa:

Ziet ge dan niet welk gevaar,
als we gaven wat ge vroeg?

Chlotis:

Wij spinnen slechts het levenslot.
Ons kunt ge dat niet vragen!
Want zulk een macht heeft slechts een god,
wij kunnen dat niet dragen.

Atropa:

En, Admer komt het sterven toe,
Jij moet zijn ziel straks halen.

Thamastos:

Ge weet dat alles wat ik doe,
mij slechts is opgedragen,
en dat ik alles schenken moet,
wat mijn meesters aan mij vragen.

Latchesa:

Maar als 't om leven gaat of dood,
is je geen macht gegeven.

Thamastos:

Daar is uw macht het allergrootst
en gij hebt uw woord gegeven,
zoals ik Admer heb gedaan.
Hij vond een lieve vrouw,
ze zijn op weg naar huis gegaan,

zwoeren elkander trouw.
Nu geef wat mij is toegezegd,
ik deed hier niets verkeerd!

Godenstem: (Luid van achter het toneel)
Thamastos eist terecht!
Geef wat hij van u begeert!
Als op de dag dat Admer sterven zou,
een ander voor hem gaat
uit vrije wil, 't zij man of vrouw,
breekt dan diè levensdraad.
Wie voor Admer zijn leven geeft
uit eigen vrije wens,
zal sterven, zodat Admer leeft,
als nieuwgeboren mens.

[Het wordt donker.]

Derde bedrijf - eerste tafreel

[Ambrosius en Querinius komen op in een nog lege zaal, waar reeds tafels gedekt staan voor een feestmaal.]

Ambrosius:

Laten we hier wachten, we zijn nog vroeg, de koning en de koningin zullen wel zo komen.

Querinius:

En prins Admer en zijn bruid Alkestis!

Ambrosius:

En wat voor bruid: de dochter van koning Pelias!]

Querinius:

En juist prins Admer weet haar hart te winnen en brengt haar in zijns vaders huis.

Ambrosius:

Hoe anders dan een jaar geleden. Toen ging prins Admer heen, voorgoed zoals we dachten.

Querinius:

En niet slechts keert hij terug, hij brengt geluk en vreugde in dit huis!

Ambrosius:

De koning lijkt een ander mens geworden, zijn jicht schijnt plots vergeten en onze koningin: ze lacht weer,

Querinius:

al leek een ieder dat verleerd toen prins Admer ons verliet.

Ambrosius:

't Is goed geweest, dat Admer wegliep om het geluk te zoeken.

Querinius:

En meer dan zoeken: vinden deed hij het!

[Dienaren komen binnen brengen schalen met spijsen op. Dan komen de koninklijke gasten, aangekondigd door een dienaar: koning Pheres, koningin Medes, prins Admer, prinses Alkestis.]

Als allen zitten zegt Pheres:

Pheres:

Zet u hier ook aan tafel, Ambrosius en Querinius, uw raad zal u wellicht van node zijn

Admer:

En Defilio mijn knecht, die toch mijn raadsman is, laat hem ook halen, dat hij ook blij kan zijn met ons, na alles wat ons overkwam.

[Defilio wordt geroepen. Men hoort zijn naam door het paleis roepen. Dan komt hij op een holletje binnen.]

Phercs:

Welnu, mijn zoon is terug en hij is niet alleen gekomen. Een bruid gaat aan z aan mijn hof. Ik meen dat alles wat voorheen geschiedde precies een jaar gele worden kan. We zijn verenigd hetgeen ons hart met vreugd vervult.

Medcs:

Je spreekt lichtvaardig over onze scheiding, Ben je vergeten hoe ik treurde?

Phercs:

Hoe zou ik dat kunnen vergeten

Admer:

Er is niet veel dat ik vergeten wil. En veel van wat geschiedde zal me immer bi

Medes:

Was het zo erg?

Admer:

Ach moeder, af en toe een onweersbui...

Defilio:

en dan scheer ween de zon...

Querinius:

Vertel ons van uw avonturen.

Admer:

Wat zal ik vertellen, ik vond geluk.

Defilio:

Een flauwe bes!

Ambrosius:

Een ouwe bes?

Admer:

Defilio spreekt wel meer in raadsels. Wilt ge weten hoe ik mijn bruid Alkestis vond?

Alkestis:

Uw zoon Admer kwam bij ons paleis en vroeg om werk, als tuinman, varkenshoeder of zoiets.

Medes:

Mijn zoon als varkenshoeder?

Admer:

Ik wilde wel, maar kreeg geen kans, mijn raadsman Defilio dacht me te helpen....

Alkestis:

en sprak van harkensvoeder en zei: Mijn keer is een honingszoon en wat hij zei, klonk zo vermakelijk, dat men aan mijn vader, koning Pelias berichtte dat er een hofnar voor de poort stond.

Admer:

Dus werd niet ik, maar Defilio aangenomen.

Pheres:

Als kermisklanten....

Defilio:

Als knar en niet als echt als nar en niet als knecht. Het duurde dagen voor ik de voord en wond... de woorden vond...om uit te leggen wie we waren.

Medes:

Een trouwe knecht.

Admer:

Zo nodig vond ik het niet. 't Is ook plezierig om gewoon als knecht eens om je heen te kijken.

Defilio: (met nadruk op de alliteraties)

Maar ik zei: Mijn meester moet morgen mededelen... hoe hij hierheen... reisde, rondtrok, repen rafelige ribfluweel als reisgewaad. Hij is een hooggeboren heer, hij heeft het hof... van zijn vader, een vorst verlaten, vond vreugde in het vertoeven bij vreemde volkeren.

Alkestis:

Dat was het allergrootste kunststuk: zonder zich een keer te vergissen zodat we begrepen dat de vriend van onze nieuwe nar een prins was.

Admer:

Zo begon het...

Alkestis: (neemt Admer bij de hand)
en dit is het einde.

Pheres:

Het einde van een lange reis misschien, maar tevens het begin van nieuw geluk! Een bruiloft moet gevoerd met pracht en praal, opdat een ieder weet dat ons rijk een nieuwe koning heeft!

Admer:

Een nieuwe koning?

Pheres:

Ja dat is mijn besluit, dat ik een jaar kon overdenken: wanneer je trouwt krijg je de scepter en de kroon.

Medes:

Zo komt dan alles goed, op deze vreugdevolle dag, Een bruiloft en een krooning en dat vandaag, nu je jarig bent en dertig wordt.

Admer:

Waarachtig, dat zou ik haast vergeten, het is precies een jaar geleden...

[Er klinken heftige donderslagen, plotseling staat Thamastos voor hen; allen schrikken hevig.]

Thamastos:

Admer, uw leven is ten einde!

Pheres:

Wie zijt ge wel, wat komt ge doen?

Thamastos:

Ik kom hier naar het raadsbesluit der goden om u aan te zeggen dat Admers tijd gekomen is, om mee te gaan naar het rijk der doden!

Admer:

Omdat mijn tijd gekomen is...?

Thamastos:

Zoals door de goden werd beslist!

Admer:

En al die tijd, ook toen we elkander voor het eerste zagen, wist ge dat ik sterven moest?

Thamastos:

Daar in het bos, begreep ik wie ge was.

Admer:

Eerst schenkt ge me geluk, om het daarna af te nemen? Ach kon ik deze ramspoed keren, al was het slechts voor een jaar.

Thamastos:

Dat kunt ge meester!

Pheres:

Is dit dan een grap?

Thamastos:

Neen, dit is volle ernst. Zoals ge mij beval, vervulde ik de wensen van uw hart. En ook uw wens om met Alkestis saam te blijven was me bekend, voor ge de woorden sprak. Indien ge leven wilt, moet er een ander komen, die uit eigen vrije wil, zijn leven voor u geeft: zo is het woord der goden!

Admer:

Een ander in mijn plaats, dan kan ik blijven leven? Een van de bedienden...?

De bedienden verlaten een voor een de zaal.

Admer:

Vader beveel uw raadsheren dat een van hen zich geeft, zodat...

Ambrosius:

Wij geven raad heer, niet ons leven.

Qucrinius:

Men sprak van vrije wil...

Ambrosius:

Hier zijn we niet van node, we kunnen beter gaan...

Admer:

Vader, moeder, ge zijt oud...

Phercs:

Ik heb je opgevoed en wat ik bezit zal eens van jou zijn. Maar ik ben niet verplicht mijn leven ook te schenken. Sterf niet voor mij, ik sterf ook niet voor jou.

Admer:

Maar of een jonge man sterf of een grijsaard, dat maakt toch verschil?

Phercs:

Één leven is ons opgedragen, geen twee!

Admer:

Leef dan voor eeuwig.....[wendt zich af]

Phercs: [weg gaand met Meder]

Jij verheugt je in het zonnelicht, zoals je ouders doen. De tijd beneden duurt al lang genoeg, en het leven hier is kort en zo vervuld van zonneschijn....

[Alleen Admer, Alkestis en Defilio zijn nog achter gebleven:]

Defilio:

Ik heb u steeds gediend, ik deed al wat ge vroeg. Ik leef niet om te geven...ik ga!

Admer:

Is er dan niemand?

Alkestis:

Neem mij, ik heb hem lief

[Admer grijpt de hand van Alkestis. Dreigend gebaart Thamastos Alkestis dat ze hem volgen moet. Alkestis wordt meegetrokken, Admer tracht haar vast te houden]

Alkestis:

Ik zie...ik zie een boot met twee riemen op het meer.
De veerman van de doden, zijn hand aan de vaarboom,
Charon roept me: Wat wacht je nog.
Je houdt me tegen....

Admer:
Oh, vreselijke reis....

Alkestis:
Het trekt aan me! Iemand trekt aan me -
Zie je dat niet - naar de velden van de dood.
Onder zijn donkere wenkbrauwen
kijkt hij me aan: de gevleugelde - Hades!
Wat wil je doen. Laat los.
Ach welke weg moet ik nu gaan.
Laat me nu gaan....

Admer:
Dit is erger dan de dood....
Nu blijft mij niets meer over

[Het wordt donker op het toneel. Thamastos verdwijnt door een opening in het achterdoek, gevolgd door Alkestis. Defilio rent hen achterna en kan juist door de dichtvallende opening heen schieten.]

Derde bedrijf - tweede tafreel

[De spinsters staan op de achtergrond, maar zijn nog niet zichtbaar. Defilio en Alkestis komen op.]

Defilio:
Waar zijn we hier, in deze schemering.

Alkestis:
Ik ben niet alleen? Jij kwam mij na?

Defilio:
Jij ging voor mij, terwijl ik dacht als eerste, enige te zullen sterven.

Alkestis:
Maar je had toch gezegd dat je

[Terwijl de spinsters beginnen te spreken.....]

Defilio:

Stil daar hoor ik stemmen!

Atropa:

Nog nimmer is ons dat geschied,
dat mensen zelf beslissen!
Wij spinsters weten nu nog niet
wiens draad nu door te knippen.

Chlotis:

Dan op Thamastos maar gewacht,
opdat hij aan ons zegt,
wiens ziel hij hierheen heeft gebracht:
dan komt alles weer terecht.

Latchesa:

Of loopt dan alles weer dooreen,
gaat alles weer verkeerd?
Ik dacht dat dertig jaar voorheen,
een les hadden geleerd!

Atropa:

Hier is nog steeds die vreemde knoop
van wat er toen was opgezet.

Latchesa:

Ik weet nog steeds niet hoe dat loopt
en dat komt nooit meer terecht!

Chlotis:

Maar zie. Daar komt Thamastos aan,
zodat straks ieder weet,
wie naar het doodsrijk is gegaan.
Houd nu de schaar maar gereed.

Atropa:

Thamastos, zeg duidelijk en klaar
wie stierf in Pheres zalen?
Ontkwam prins Admer het gevaar,
wie ben je daar gaan halen?

Thamastos:

Ik geloof, ik meen....ik heb gezien...
dat Admer is gebleven,
en voor hem ging...ik geloof...misschien...
wacht....ik denk nog even.

Latchesa:

Thamastos, niet eens weer!

Chlotis:

Zie hem daar nu eens staan.

Latchesa:

Heb je dan nog niets geleerd?
Wat heb je daar gedaan?

Thamastos:

Ik deed niet anders dan mijn plicht
en sprak daar onverhuld.
Stelde voor hen het doodsgericht:
ik heb mijn taak vervuld!

Atropa:

Wie bood uit eigen vrij wil
in Pheres' rijk zijn leven.
Kom! Spreek. Houd je niet stil.
Je moet ons antwoord geven.

Thamastos:

Ik hoorde hoe Alkestis sprak:
"Neem mij ik heb hem lief."
Ik dacht dat elk het harte brak,
toen zij naar mij toe liep.
Hoe dwaas ben ik toch steeds geweest:
het noodlot keert men niet.
Vreugd dacht ik te brengen op het feest,
maar ik bracht slechts verdriet.

Latchesa:

Maar als Alkestis zich dan gaf,
waar is ze dan gebleven.
Nu wacht je nog een groter straf
dan je al werd gegeven.

Alkestis:

Hier ben ik.....zoekt ge me? Thamastos had gelijk. Die
woorden sprak ik uit. Wat zal er nu gebeuren?

Chlotis:

Ze komt als mens en niet als geest
hier in ons schemerland.

Atropa:

Dat is nog nimmer zo geweest....

Defilio:

Maar Alkestis is hier niet alleen. Ik ben haar nagelopen.
Zij ging mij voor. Maar ik had moeten gaan!

Thamastos:

Nu bent ge hier en met zijn twee.
Waar komt ge dan vandaan?
Wie ging er met de ander mee,
hoe is het nu gegaan?

Chlotis:

Een moest er sterven, was genoeg.
Wie moeten we nu kiezen?
Wie was de eerste die je vroeg,
om 't leven te verliezen?

Thamastos:

Ik dacht toch dat Alkestis 't zei...
maar hoe kon hij dan komen?
De weg hierheen gaat niemand vrij,
wie heeft haar meegenomen?

Defilio:

Ik was de eerste die wat zei. Ik riep toch: "Ik ga", maar
ieder bleef zo droevig staan Alkestis sprak daarna...

Alkestis:

...dat ik me graag voor Admer gaf Defilio had juist gezegd:
"Ik leef niet om te geven", liep we en riep: "Ik ga!"

Atropa:

Thamastos, jij was er zelf bij,
zeg jij, wie moest er gaan?
Wie gaf zijn leven frank en vrij,
zeg jij: wie moest er gaan?

Thamastos:

Hoe vres'lijk ik dit ook vind -
had ik dit nooit gedaan! -
het meest voor jou, mijn lieve kind,
(tot Alkestis)
want jij zult moeten gaan.

Defilio:

Hoe kan dat nu, het is niet waar! Ik heb me aangeboden,
nog voor Alkestis die woorden zei. Heeft niemand dat
vernomen?

Thamastos:

Je riep, toen ieder wegliep uit de zaal:
"Ik leef niet om 't geven."
Dat hoorden we toch allemaal?
Je wou toch blijven leven?

Defilio:

Dan zei ik het zeker weer verkeerd, heb ik het omgedraaid.
Je weet dat gebeurt me steeds. Maar je hebt me fout
verstaan! Ik bedoelde juist: Ik geef niet om 't leven, en
riep toen uit: Ik ga! Maar niemand hoorde naar mijn woord.
Toen sprak Alkestis pas.

Atropa:

En tot in alle eeuwigheden
blijft hier in ons stramien

de knoop uit het verleden.
Dat blijf je immer zien.

Defilio:

Laat me toch eens kijken naar uw werk. Loopt mijn levensdraad daar ook? Hier hebt ge 't mensenleven in uw hand en beheerst het als een God?

[Thamastos begint aan de draden te trekken.]

Latchesa:

Nee, weg! Raak daar niets aan!
Wat neemt ge daar voor levensdraad.
Laat los! Hoe moet dat gaan?!

Defilio:

Wat loopt dat gek, tot in die knoop, als je niet beter wist, dan zou je denken dat die hier, weer terug gaat naar 't begin.

Chlotis

Hij vond zijn eigen levensdraad
en neemt die in de hand!
Op pas toch op. Straks is 't te laat.
(schreeuwt tot Thamastos:)
Breng hem naar 't schimmenland!

De spinsters spreken om de beurt:

- Hij trekt...hij knoopt,
- hij maakt een lus;
- haalt er wat onderdoor;
- draait de draad heen en terug
- naar achter...en naar voor.

Latchesa:

De knoop! De knoop is weg!
Het loopt weer in 't gareel.
Hij bracht alles weer terecht.
Wat kunnen mensen veel!

Stem:

Nu luister dan Defilio.
Gij naamt uw levenslot
in eigen hand en deed alzo
de hoogste wil van God.
Hoor nu dan, wie je werk'lijk bent.
Niet Defilio is uw naam,
die heb je steeds verkeerd gekend:
zie hier FIDELIO staan!
Keer beiden naar de mensen weer,
daar wordt op u gewacht.
Uw trouw gaf aan het lot een keer,
door hartemoed volbracht!

Vierde bedrijf

[Het toneel laat een lege zaal zien, waar zwarte kleden aangeven dat er rouw heerst.]

Querinius:

Zullen we koning Admer roepen uit zijn slaapvertrek?

Ambrosius:

Nee wacht. Hij is nog in gepeins verzonken.

Querinius:

Gepeins, gepeins! Het is niet goed voor onze vorst.

Ambrosius:

Hij heeft een slechte nacht gehad.

Querinius:

Wie zou er ook een goede nachtrust smaken, die zoveel leed te dragen krijgt?

Ambrosius:

Sinds Alkestis is weggevoerd is onze vorst ontroostbaar.

Querinius:

Wie zou hem durven troosten? We lieten hem alleen, toen een van ons moest sterven.

Ambrosius:

Ja ieder is hier schuldig aan Alkestis' dood. Admer zelf, de oude koning Pheres, wij....

Querinius:

Al heeft vorst Pheres woord gehouden en Admer koning van het rijk gemaakt: niemand voelt nog vreugde.

Ambrosius:

Zelfs Defilio zijn knecht heeft hem schandelijk verlaten.

(Er klinken stemmen)

Maar ik hoor lawaai! In dat paleis waar enkel droefheid heerst!

dienaar 1:

Wees toch stil. Koning Admer kan u niet ontvangen!

dienaar 2:

Niemand wordt bij hem toegelaten.

dienaar 1:

Ge moogt de rust ook niet verstoren!

Ambrosius:

Ze komen naar de koningszaal.

[FIDELIO komt op, gevolgd door dienaren. Hij spreekt luid en brutaal. Zijn kleding is zwierig en kleurrijk.]

FIDELIO:

Wat staat ge met zo'n droef gezicht? Kunt ge een gast wel zo ontvangen?

Ambrosius:

Hier worden geen gasten meer ontvangen.

FIDELIO:

Ge staat er bij of koning Admer al gestorven was, wat God verhoede!

Querinius:

De koning leeft. Maar toch kan men wel treuren.

FIDELIO:

Wat ze je treuren man! Kom wees toch vrolijk. Niemand weet op deze dag, of hij morgen nog leven zal. De weg van 't noodlot is een duister pad.

Ambrosius:

En voert ons naar de dood.

FIDELIO:

Kom, neem van mij aan: het is beter te lachen dan te wenen.

Querinius:

Het lachen is ons hier vergaan.

FIDELIO:

Nou, leer dan lachen! Vooruit, laat de wijn eens vloeien. Weten jullie hier niet meer, hoe een gast te ontvangen?

Querinius:

Ge lijkt wel dronken.

FIDELIO:

Het zou me zeker passen. Wie sterfelijk is, moet sterfelijke dingen dingen. Ach! Jullie tobbers weten niet wat het echte leven is!

Ambrosius:

Wij zijn geen tobbers heer. Een ieder in dit land weet waarom wij treuren.

FIDELIO:

Ik weet het ook. Ik weet het ook! Ik kom juist om mijn oude vriend Admer wat op te beuren. Ik zal zijn droefheid wel genezen: ik breng weer vreugde in dit huis!

[Admer komt op.]

Querinius:

Vergeef ons Heer! We konden deze man niet tegenhouden.

Ambrosius:

Hij zegt dat hij u kent.

Admer:

Ik ken zovele mensen. Maar die ik het meest had willen kennen werd me ontnomen en door mijn eigen schuld.

FIDELIO:

Schuld...schuld....iedere last kan worden verlicht.

Admer:

Ge weet dat dat niet kan. Een dode keert niet terug naar 't rijk der levenden.

FIDELIO:

Dus goede vriend, laten we dat alles dan vergeten en naar de toekomst kijken.

Admer:

Wie zijt ge wel, dat ge zo tot me spreekt?

FIDELIO:

Mijn naam Heer, is: FIDELIO!

Admer:

FIDELIO, Fidelio. Ge lijkt me geen onbekende...

FIDELIO:

Dat zou ik zeker denken Heer!

Admer:

Maar niemand kan me troosten, of het een vreemde is of een bekende.

FIDELIO:

Wat helpt toch al dat klagen. Nimmer vindt dat toch een eind?

Admer:

Wat schimpt je om mijn tranen. Hoe kan ik verhinderen dat ze uit mijn ogen vloeien?

FIDELIO:

Wat ge verloor, weet ieder nu wel in uw rijk. Maar wat ge krijgen kunt aan nieuw geluk, dat weet nog niemand.

Admer:

Mij kan 't leven geen geluk meer brengen.

FIDELIO:

Soms brengt een andere vrouw opnieuw geluk!

Admer:

O zwijg! Hoe durf je zo te spreken!

FIDELIO:

Dan blijft ge eenzaam, zonder vrouw.

Admer:

Mijn droefenis zal ik met niemand delen.

FIDELIO:

En gelooft ge echt dat dat 't beste is?

Admer:

Alkestis moet ik eren of ze nu levend is of dood.

FIDELIO:

Zo mag ik het horen. Ge zijt een trouwe echtgenoot, al was g' ook nooit getrouwd. (lacht)

Admer:

Was ik maar trouw geweest.

[FIDELIO haalt de gesluierde Alkestis.]

FIDELIO:

Neem deze toch als bruid.

Admer:

Ambrosius, Querinius! Haal snel de wacht en werp die man naar buiten!

Ambrosius en Querinius snellen weg.

FIDELIO:

Kom zie haar aan, ge zult er nog van opzien.

Admer:

Ge kwelt me man, laat me nu toch alleen!

FIDELIO:

Ge kwelt uzelf. Toe zie eens, wie ik aan uw zijde leid. Wees hoffelijk Heer, reik haar de hand.

Admer:

Ge dwingt me!

[Admer geeft met tegenzin Alkestis de hand.]

FIDELIO:

Hebt ge haar stevig vast?

Admer:

.....

FIDELIO:

Laat haar dan nimmer gaan, die uit het dodenrijk is weer gkeerd. Uw noodlot is geweken. Zie haar in het gelaat!

[Admer slaat aarzelend de sluier terug.]

Admer:

terug?....(luid) Ge zijt terug! Alkestis leeft. Mijn Alkestis leeft.

[Van alle kanten komen hovelingen aangerend. Ook Ambrosius en Querinius met twee soldaten komen binnen rennen.]

Admer:

Hij bracht Alkestis terug. Wie zijt ge wel?

FIDELIO:

Ik ben het Heer, uw trouwe knecht. Ge kent me als Defilio. (Met andere stem:) Hier ben ik saaië meid...majesteit!

Admer:

Je bent mijn knecht. Ik zou je niet herkennen...

FIDELIO:

Ge kent me zo ook niet, zoals ik zelf moet wennen aan mezelf. Daar in het schimmenrijk, dat ik betrad op die droeve dag, is alles goed gekomen. Later zal ik jullie vertellen wat daar is geschied en hoe mijn levensdraad achterstevoren liep! Maar dat is nu weer rechtgebred. (lacht)

Maar laat ons eerst in vreugde deze dag beleven. Ik bracht u muzikanten en waar blijft toch die wijn!!!

[Een donderslag en Thamastos verschijnt.]

Thamastos:

Admer! Is nu mijn taak volbracht?

Admer:

Komt ge opnieuw als dienaar van de dood?

Thamastos:

Uw dienaar ben ik meester en vraag: is nu mijn taak volbracht?

Admer:

Meer dan volbracht mijn vriend, een nieuw leven bracht ge ons! Maar spreek: hoe hebt ge haar uit uw wereld weer hierheen gevoerd?

Thamastos:

Ik ben het gevecht aangegaan met de schikgodinnen.

Admer:

Met de dood hebt ge gestreden?

Thamastos:

Niet met geweld, maar met verstand, zoals ook uw dienaar zijn zaak met voortreffelijk bepleitte. Vaarwel dan meester...!

Admer:

Nee blijf! Mijn huis, beschouw het als het uwe en blijf voor immer bij ons.

Thamastos:

Neen ik moet gaan. Eens zult ge me zien, na een lang en gelukkig leven en schrikken zult ge niet, wanneer ge mij aanschouwt...
Nu mensenkinderen laat vreugde in uw harte wonen en jij

FIDELIO, roep wat je op de lippen brandt!

[Een donderslag en Thamastos is verdwenen.]

FIDELIO:

Muziek! Muziek! En dansen tot de morgenstond!

Muzikanten komen binnen en er wordt gedanst.
Daarna zingt ieder gezamenlijk:

Nu zal de morgen spoedig prijken
De zon op gouden baan.
Dra zal de nacht, het duister wijken,
De dag der vrijheid breekt nu aan!
O liefelijke rust kom weder,
Daal in de mensenharten neder,
Dan is 't op aard het hemelrijk
De mensen worden goden gelijk
De mensen worden goden gelijk!

(Terzet van de knapen uit 'die Zauberflöte' van W.A. Mozart.)

Doek.
